

เล่มผสมของเล่ม

พันโท หลวงรัตนเสถียรพิชัย

อธิบดีกรมศิลปากร

กรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

รองประธานสำนักวัฒนธรรมทางศิลปกรรม

กรรมการที่ปรึกษาสำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรม

กรรมการอบรมข้าราชการและประชาชน

นายแพทย์สาธารณสุขแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๕๖

172.1

พิมพ์เป็นอภิธานศัพท์

แต่

๑ ๕126๙

แพทย์ ท่านรองพล ป. เปิบูลสงคราม

นายศรีมนต์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

๒๕๖

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๖

เส้นผมบังภูเขา

๒

พันโท หลวงรณสิทธิพิชัย

อธิบดีกรมศิลปากร

กรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

รองประธานสำนักวัฒนธรรมทางศิลปกรรม

กรรมการที่ปรึกษาสำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรม

กรรมการอบรมข้าราชการและประชาชน

นายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

พิมพ์เป็นอนึ่งนันทนาการ

แต่

พณ ฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

๒

นายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

๑ ๓ ๑

๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๓

กรมการปกครอง

อธิบดีกรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย

กรุงเทพมหานคร

จังหวัด...

...

...

...

เลขที่ ๑๒

เลขหมู่ ๑๗๒.๑

๕ ๑๒๖ ก

เลขทะเบียน

๕.๓๑๒.๐๒๐๑๐

๑๗๒.๑

๕ ๑๒๖ ก

๒๒๓๗

ขออุทิศแด่

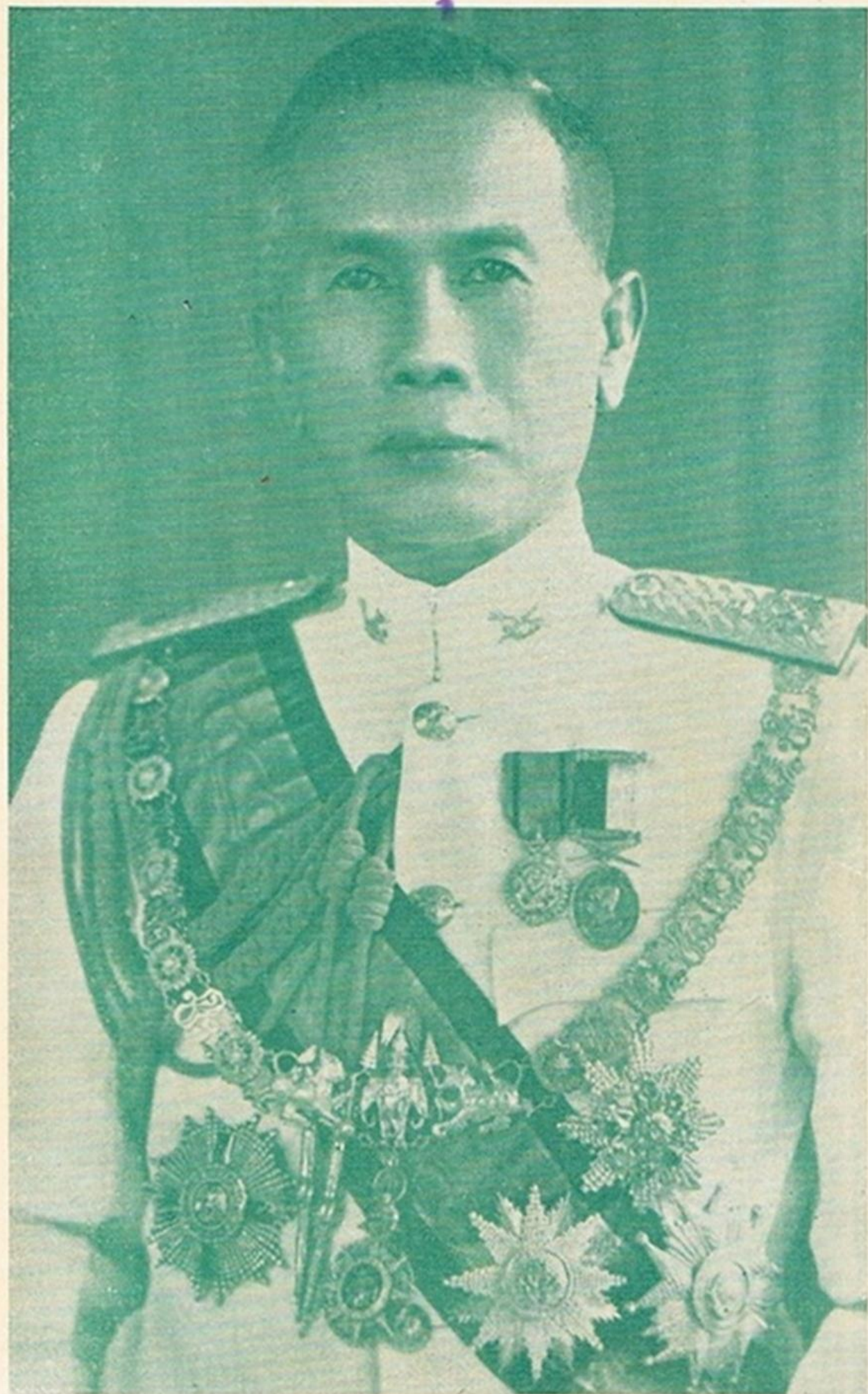
พณ ฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ผู้ก่อกำเนิด

สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

พณ ฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ศาสตราจารย์ ดร. สอนุน อภัยศิริ

พล. ๑ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ทำเนียบรัฐบาล

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

เรียน อธิบดีกรมศิลปากร

อ้างถึง หนังสือที่ ๑๔๔/๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

ตามที่แจ้งว่า ท่านได้เรียบเรียงหนังสือขึ้นเรื่อง
หนึ่ง ให้ชื่อว่า 'เส้นผมบังภูเข' ได้นำลงพิมพ์ใน
หนังสือพิมพ์เสนาศึกษา และนำไปแสดงปาฐกถาที่
พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย มีผู้สนใจกันมาก และ
ประสงค์จะให้พิมพ์ให้แพร่หลาย จึงใคร่จะพิมพ์
เรื่องนี้อบให้เป็นอภินันทนาการแก่ผมในโอกาสที่
ผมจะมีอายุครบอีกรอบหนึ่ง ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม
๒๔๕๗ เพื่อจะได้แจกจ่ายไปตามที่จะเห็นสมควร นั้น

ผมได้รับทราบแล้วด้วยความยินดีและขอขอบคุณ
ในไมตรีจิตนี้เป็นอย่างยิ่ง ผมไม่มีข้อขัดข้องประการ
ใด ทั้งนี้สุดแต่จะพิจารณาเห็นสมควร โอกาสนี้ขอ
อาราธนาบารมีคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ทั้งหลาย จงประทานพรให้ท่านประสบแต่ความสุข
ความเจริญ มีความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการอย่างยิ่ง
ขึ้น ประสงค์สิ่งใดขอให้สัมฤทธิ์สมดังปรารถนา
ทุกประการ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

จอมพล ป. พิบูลสงคราม.

(ป. พิบูลสงคราม)

คำนำของผู้เรียบเรียง

เมื่อข้าพเจ้ายังเปนเด็กเรียนหนังสืออยู่ คุณครูได้สอน
ถึงภูมิศาสตร์และพงศาวดารของประเทศในทวีปยุโรป ว่ามี
ความเจริญต่าง ๆ นานา ทำให้รู้สึกตนเห็นว่าฝรั่งชาวตะวันตก
จริง ๆ แต่บางสิ่งบางอย่างก็ทำให้สงสัยว่าจะเป็นไปดังนั้น
จริงหรือ ครั้นเมื่อมายุ่มากขึ้น ได้ทราบและได้ศึกษากว้าง
ขวางออกไป จึงเชื่ออย่างสนิทว่าฝรั่งเขามีความเจริญจริง
แต่ยังไม่อาจสงสัยว่า อะไรเป็นเหตุให้เขามีความเจริญได้
ดังนั้น จนเมื่อ ๓ บาน พณฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี ได้ให้ข้าพเจ้าพร้อมด้วยคณะไปราชการ
ต่างประเทศ ข้าพเจ้าได้ไปทั้งในยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น
ได้พยายามสังเกตสิ่งต่าง ๆ โดยถกถามเท่าที่มีโอกาสและเวลา
อำนวย เพื่อที่จะคัดลอกความสงสัยของข้าพเจ้าดังได้กล่าว
มาแล้ว ในที่สุดก็พอจะตัดสินใจได้ในทัศนะของข้าพเจ้าเองว่า
ที่เขามีความเจริญได้นั้น ก็เพราะเหตุสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ความสะอาด

๒. การทำตามหน้าที่

๓. คนที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าตน

ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า ถ้าคนไทยเรา
 สามารถปรับปรุงตัวเองให้ได้ตามหัวข้อทั้ง ๓ นี้แล้ว ชน
 บ้านเมืองของเราจักต้องมีความเจริญแน่นอน ข้าพเจ้าจึงได้
 เขียนเรื่องเด่นผมบังภูเขานวน เพื่อบันทึกแนวทางให้ประพฤ
 ติปฏิบัติ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ยากเลย แต่ถ้ามอง
 ไม่เห็น เหมือนดังเด่นผมบังภูเขา หวังว่าเรื่องเด่นผมบัง
 ภูเขานวน คงจะเป็นเครื่องเตือนใจให้ชาวไทยทั้งหลายมีความ
 ตั้งใจในการปฏิบัติ อันจักเป็นผลให้ชาตบ้านเมืองของเรา
 มีฐานะอยู่ในระดับเดียวกับอารยประเทศทั้งหลายโดยเร็ว
 ผลดีที่จะได้จากหนังสือเล่มนี้จะเป็นในทางใดก็ตาม
 ข้าพเจ้าขอขอบเป็นอภินันทนาการแด่ พณฯ ท่านจอมพล ป.
 พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ในสมัยที่ดำรงตำแหน่ง ๓๔
 กรกฎาคม ๒๔๙๗ อันเป็นเดือนอันน่ายกย่อง พณฯ ท่าน
 และบัณฑิตให้ พณฯ ท่านประดับแต่ความเจริญสวัสดิ
 ศาสตร์ร่มงมมงคล ทั่วชนนมาตุภูมิทุกประการเทอญ.

พ.ท.

(พันโท หลวงรณสีทธิพิชัย)

อธิบดีกรมศิลปากร.

เล่มผมบังภูเขา

๑. ความสะอาด

คนส่วนมากชอบความสะอาด

ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนส่วนมากชอบความสะอาด รังเกียจ
ความสกปรก ที่ข้าพเจ้าใช้คำว่า คนส่วนมาก นั้น ก็น่า
อยู่เหมือนกันว่า อาจมีคนส่วนมากเห็นว่าข้าพเจ้าน่าจะใช้
คำว่า ทุกคน จะเป็นความจริงมากกว่า คือทุกคนชอบความ
สะอาด ข้าพเจ้าเองก็อยากจะให้เป็นเช่นนั้น แต่ความจริงแท้
หาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะถ้าทุกคนชอบความสะอาดแล้ว
เราก็จะไม่เห็นความสกปรกในบ้านเรือน ในที่ทำงาน ใน
โรงเรียน ตลอดจนกระทั่งในวัดวาอารามในที่ประชุมชน
และแม้ในมณีนีลสถานซึ่งต้องการแต่ความเย็นตาเย็นใจแท้ๆ
เท่านั้น

สิ่งสกปรก

อันความสกปรกทรูและเข้าใจกันอยู่ทั่ว ๆ ไปนั้น ส่วน
 มากกคือ สิ่งสกปรก เช่น บ้านช่องเต็มไปด้วยฝุ่นละออง
 ไม่เช็ดกวาดขัดถู หยากใยใยแมงมุมเต็มอยู่ทุกมุม หองนา
 เต็มไปด้วยคราบตะไคร่น้ำ ในครัวเหม็นกะป็น้ำปลาสดลงไปหมด
 ถ้วยชามและช้อนาเบหมนเหม็นคาว จบต้องไม่สนิทมือ ดวง
 ไฟฟ้าและหลอดตะเกียงฝุ่นจับหนาไม่เช็ดกันเลย มุงม่านฝุ่น
 ละอองจับตา ผาปูนนอนปลดอกหมอนมไคดตัวและคราบผม
 จับตาหนาเปอะ เช่นนเบนตน จะเบนบานทนายจะเบนอุท
 นานอนอย่างไรงัน ดถานททางนบางแห่ง ปล่อยให้คนไม่
 ชนหงคา บัดสำวะกนไม่เบนท ดังกदनฟ่งไปทว ท ๆ ม
 หองบัดสำวะกบัดสำวะไม่ดงท เรยราดเหม็นดังกदनฟ่ง แตก
 ทนงททางนกันไปได้ โรงเรยนบางแห่งกเหมอนกน สกปรก
 ไม่แพ้ดถานททางนดงกดำวมาเดว แมในวดวาอาราม
 บางแห่ง นาน ๆ จึงจะมการกวาดตานวดกนครงหง ท
 บูชาพระทงในโบสถ์ในวิหาร บนค้ำดาการเปรียญและบนกุฏิ
 เต็มไปด้วยฝุ่นละอองและดังประดับทกรกรุงรัง ไม่เบนดังนอม

ใจให้เกิดศรัทธาปสาทะ ในกุฏิบางหลังเขียนช่วยความจำไว้
ข้างฝาพราวไปหมด ที่ฝาเวจกุฏิทางด้านนอกด้านในกลายเปน
ทประกวาดลายมอซังมขอความต่าง ๆ ทั้งลัทธิษัตและทฤษัษัต
ยังกวานนทพณงวหารแะก่าแพงโบสถ์ยงมรอยชดเขียนต่าง ๆ
นานาอกด้วย บางแห่งเชิงก่าแพงวัดแะโคนต้นไม้ใหญ่ ๆ
ในวัด ใช้เปนที่บาศดทุกชเภา ดังกดินฟุ้งไปหมด บางคน
กกดากะรทากจันน โดยเบ็ดเผยทเดียว ผู้เดินผ่านตองตะอาย
ไปเอง ถ้าเปนปฐนยส์ถาน ยงตบตาคนหรือราง ๆ อยู่ด็กหน้อย
ก็ใช้เปนที่บาศดทุกชหนักเดี่ยวเตยทเดียว เทาทชาพเจากถาวน
ทงหมดกถวนแต่เปนทริใหฐาน แต่ถาเปนทล้าธารณส์ถาน
ด้วยแถว เช่นตามถนนหนทาง แม่น้ำลำคตอง ในวนาเช่น
เขาติน หรือส่วนดุมพินิ ในโรงมหรสพ ในรถไฟ รถโดยสาร
อน ๆ เบนคนดวยแถว กยงหมดความเกรงใจ ทำตามใจ
ทเดียว บางแห่งบางคนถึงกับจัดการให้ดูเด็กของตนถาย
อจจาระโดยเบ็ดเผยปราศจากความตะขิดตะขวงใด ๆ ทงต้น
นเบนตวอยางของดั่งด็กปรก ซึ่งอาจมชนได้โดยไม่เตอกกาด
แะถ์ถานท เดยเห็นเบนของธรรมดากันไปหมด แะท

ข้าพเจ้ายกตัวอย่างต่าง ๆ นานามาให้เห็นกัน กเพื่อยืนยันว่า คนที่ชอบความสะอาดนั้นหาไม่อยู่ในตัวคนทุกคนไม่
และคนทมิฬก็กระทำดีปรกอย่างงามมานับจำนวนไม่น้อย
ทีเดียว อนึ่งจริงคนเขื่อนมนมานานแล้ว แต่จนบัดนี้ก็ยัง
ไม่หมดไปได้ เพราะท่านสุนทรภู่เคยกล่าวไว้ว่า

ทั้งเขื่อนขันธ์ไถ่พานไม้ขัดสี

สนิมมีมัวหมองเหมือนของฝัง

ที่หลับนอนหมอนมุ้งพะรุงพะรัง

เหย้าเรือนรกดังโรงรอกาน

จะคุไหนดก็เลอะออกเประเปื้อน

ในห้องเรือนรุกรังดังว่าถ่าน

ของข้าวปนของดีที่ราคาญ

สันดานไม่รู้จักผู้ดีเลย.

เมืองที่สะอาดที่สุด

อาจจะมหัศจรรย์ท่านหมื่นได้ข้าพเจ้าว่าชาวภาคนี้ มนแบบ
ธรรมดา มีสะอาดกตองมั่งคั่งปรก จะให้ดังดั่งปรกหรือคน

ทำสักปรกหายไ้จาก โดกอย่างไ้ได้ ขอนข้าพเจ้าไ้ไม่
 ปรารภนาแรงกดาถงเพยงนน เพยงแต่ไ้เบาบางดงไปไ้
 มาก ๆ เทานน เพราะเห็นเขาทำกนไ้ ถ้าเราไ้ตงอกตงใจ
 ระมดระวงกนทุกฝ่ายทุกหนาทแถว ข้าพเจ้าเห็นล้าเรจแน
 ข้าพเจ้าไ้มี โอกาสไปเห็นบ้านเมืองของเขานมาหลายแห่ง
 ทงในทวปอาเซีย ยุโรป และอเมริกา จังไ้ใครจะออกความ
 เห็นถงเมืองทละฮาดไ้ทานไ้ทราบไ้บ้าง เฉพาะในยุโรป
 นน ข้าพเจ้าชอยกไ้เมืองในประเทศลวิตเซอร์แลนดเบนเมือง
 ละฮาด ความจริงข้าพเจ้าอยากจะพูดว่า ประเทศลวิต
 เซอร์แลนดเบนประเทศทละฮาดที่ลุดในยุโรป แต่เพราะ
 ข้าพเจ้าไ้มี โอกาสไ้ไปทวประเทศ ไ้ไปเพยง ๔-๕ เมือง
 เทานน แต่ทุกเมืองละฮาดจริง ๆ ทงในบ้านนอกบ้านตาม
 ถนนหนทาง แม่นาถาคดอง ทงเรอกลวณไ้ไรนา ทงเครื่องมอ
 เครื่องใช้ ทงทวคนตดอดจนล้ทวทเขาเดยง รวมทงอาหารคน
 และอาหารล้ทวทวย ละฮาดทงนน ล้วนในทวปอเมริกา
 ข้าพเจ้าชอยกไ้กรุงวอชิงตัน เมืองหลวงของประเทศลหรัฐ
 อเมริกาเบนเมืองละฮาด ประเทศอเมริกามเมืองมากมาย

ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสได้ไปทั่ว แต่ทกถาตดัดนเช่นนกเพราะ
 วอชิงตนเบนเมืองหลวง และเมืองใหญ่ ๆ เช่นนิวยอร์กและ
 ซานฟรานซิสโก ข้าพเจ้าก็ไ้เห็นมาแล้ว นครนิวยอร์กใหญ่
 โตกว่าวอชิงตนมากในทุกทาง แต่เมื่อพูดถึงความสะอาด
 กันแล้วต้องแพรวอชิงตนแน่ ถ้าจะเกณฑ์ให้ข้าพเจ้าตดัดน
 ระหว่างวอชิงตนกับลวิตเซอร์แลนด์ว่า ใครจะสะอาดกว่ากัน
 แล้ว ข้าพเจ้าก็ขอตดัดนให้ลวิตเซอร์แลนด์สะอาดกว่าวอ-
 ชิงตนทันท เมื่อควอย่างมอยดงน เรากน่าจะทำตามควอย่าง
 ทดนน แม่จะไม่ตทต็ด แต่เมื่อเราได้กระทากันจริงจงแล้ว
 ก็คงจะดีกว่าเวถานซงปดอยตามใจตัวเอง

วิธีแกสิ่งสกปรก

เมื่อเราพูดกันถึงเรื่องความสะอาด ก็ต้องพูดถึงเรื่อง
 ความสกปรกด้วย จึงจะเข้าใจเรื่องความสะอาดได้ชัดเจน
 เพราะฉะนั้นเพื่อที่จะให้เข้าใจเรื่องความสะอาดชัดเจน จึง
 ขอโอกาสพิจารณาเรื่องความสกปรกให้กว้างขวางกว่าที่เรา
 พูดถึงสิ่งสกปรกมาแล้วนหยงซนไปอีก คือขอให้พิจารณา

เปราะเปื้อน ถวยขามทเหม็นคาว เบ็นคน เห็ดาน เมอเรา
 พบปะเขาจากตองเซตชดบดกวาด ชักฟอก ดังถุเดี่ยว ก็จะ
 ด้อาดเรียบรอย นากินน้ำใช้ น้าอยู่นานอน เบ็นการขมวด
 ปลายให้ดังล่กปรกหมดล่กปรกดังแต่เพียงนั้น มิให้ล่กปรก
 อักต่อไป ดักไม้ใช้ของยากอะไรเดย แต่เรามองกันไม่ค่อยเห็น
 จังเบ็นเหมอนเด่นผมบังภูเขา เพราะฉะนั้น ขอให้ปลุกนัด้ย
 ๒ ประการให้เกดชน คือ อยามกกายอย่างหนึ่ง กับอย่า
 เกยจกรานอกอย่างหนึ่ง เทานนกพอดแคว ขอจงตองทำดู
 จะเบ็นผลให้บ้านเรือน ททงาน โรงเรียน วัดวาอาราม
 ปุชนยัดถาน รมนยัดถาน แดะด้าธารณด์ถานทงปวงของเรา
 มความสะอาดดวงาม ผู้ทรรกความสะอาด คือ ผุมระเบียบ
 วนยอนด มความรู้ง มความรกดมบคชองชาติแเดะของ
 คนอนเทากบของ ๆ คน

ล่กปรกมีหลายอย่าง

ดั่งล่กปรก เบ็นวัตถุ เราจึงเห็นกันได้อย่างชัดเจนว่า
 ล่กปรกเพียงใดแค่นั้น แต่ความล่กปรกนั้นหาใช้มีเพียงวัตถุ

(ตั้ง) เท่านั้นไม่ เราจึงควรเรียนรู้ให้ละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก
ว่าอะไรสักปรกอีกบ้าง เพราะคนรักความสะอาดนั้นยอม
พยายามอดทนเพียงไม่ให้อะไรที่สกปรกมาแปดเปื้อน เราจะ
โดยนาคคนพูดกันถึงเรื่องสกปรกหมดอายุนัย เช่น :--

เล่นสกปรก หมายถึงเล่นหยาบคาย ประพฤติการที่
ไม่ชอบ กระทำตามกอนาจารก็ได้

สกปรกโสम्म หมายถึงวัดถกได้ หมายถึงวาทะก็ได้
หมายถึงจิตใจก็ได้ แต่ด้วยเหตุที่คำว่า โสम्म เติมเข้าไป
ด้วย จึงดูเหมือนจะสกปรกมากกว่าตั้งสกปรกธรรมดา

พูดสกปรก หมายถึงพูดหยาบคาย กักขฬะด่ามหา
เทาทัยกนยแห่งคำพูดมาพอเป็นตัวอย่างนี้ ก็พอจะ
ให้เห็นว่า ความสกปรกนั้นและเบ็นชนใดมิใช่แต่ตั้งสกปรก
คือวัดถกเท่านั้นไม่ แม้ถ้อยคำและจิตใจ ก็เกิดสกปรกขึ้นได้
เหมือนกัน

วาจาสกปรก

คนปากสกปรก เช่นคนกินหมากปากเปรอะ ปากมัก
เหม็นเหม็นกระ โถน หรือคนทมิปากเหม็นโดยธรรมชาติ

สาขาหอสมุดแห่งชาติ

๑๑

เช่น เมื่อคนอื่นเขาจับความสังเกตได้ ก็ทำให้คนอื่น
เกิดสงสัยไม่มีผู้ใดคบค้าสมาคม และถอยคำพูดไปแฉ้วน
ถามคนเชื่อถือ ก็เป็นเหตุให้เกิดความแตกราวทะเลาะวิวาท
ก่อความยุ่งเหยิงให้หมุ่นุ่น ให้ครอบครัว และถึงให้ชาติ
เสียหายด้วยก็ได้ ผลเสียหายของ วาจาสกปรก นรายนาง
ยิ่งกว่า สิ่งสกปรก มากมายหลายเท่าตัว

ใจสกปรก

คนที่มัวใจสกปรกนับเป็นประธานของความสกปรกทั้งปวง
เรณอบชบชอน เพราะเป็นเรื่องในใจ ไม่สามารถจะเห็นได้
ด้วยตาหรือได้ยินด้วยหู อาจจะแต่งแต่งกิริยาวาจาให้เห็น
ว่าเป็นคนรักความสะอาดหมดจด แต่น้ำใจนั้นโหดเหี้ยมทารุณ
ร้ายกาจ โกรธใครไม่รู้จกถม เต็มไปด้วยความอาฆาตพยาบาท
มีความอิจฉาริษยาประจำใจ เป็นคนเจ้าเล่ห์เจ้ามารยาหา
ความจริงใจมิได้ เป็นคนหวดอถอตัว เต็มไปด้วยความโลภ
ไม่สิ้นสุด มัวใจไม่ต่ำไม่มีธรรมะในใจ คนเช่นนั้นเรียกว่าคนใจ
สกปรก เป็นภัยแก่สังคมอย่างยิ่ง และถ้าใจสกปรกนรก

แรงถึงขนาด อาจทำให้ชาติ ค้ำฉนา พระมหากษัตริย์ต้อง
 ย่อยยับเสียหายไปด้วยได้ ผลเสียหายของใจด์กปรกเป็นความ
 เสียหายอย่างดั่งดุดซึ่งประมาณค่าของความเสียหายมิได้

เพราะฉะนั้น คนที่รักความสะอาดอย่างบริบูรณ์แท้ นอก
 จากจะรักษาดังของแะตัวของตัวให้สะอาดแะ จักต้องเป็น
 ผู้มีวาจาสะอาดแะใจสะอาดด้วย จึงจักได้ชื่อว่าเป็นผู้สะอาด
 บริบูรณ์ เราท่านทั้งหลายไม่ว่าชาติค้ำฉนาใด ถ้ารักษาความ
 สะอาดได้ดั่งวานแะ ตนเองกมความเจริญ การงานของตน
 ก้เจริญ ครอบครวของตนักเจริญ แะในที่สุดประเทศชาติ
 ของเราเป็นทรกยงกเจริญด้วย เทยมบาเทยมให้ดกับอารย
 ประเทศทั้งหลาย ไม่มีชาติประเทศใดจะดถูกดุดหมิ่นชาติแะ
 ประเทศที่รักของเราได้.

๒. การทำตามหน้าที่

คนส่วนมากไม่ชอบความยุ่ง

คำว่ายุ่งอันที่จริงไม่ใช่คำหยาบ แต่ทุกคนคงจะยอมรับ
 ว่าไม่ใช่คำสุภาพ ถ้ามีผู้ใดมาใช้คำกับเรา เราจักจะไม่

พอใจ เพราะฉะนั้นเราไม่ควรเอาคนไปใช้กับผู้อื่น เพราะ
 ถ้าไปใช้กับเขาเขา เขาก็คงไม่พอใจเราเป็นแน่ แต่ทุกท่านคง
 ไม่มีผู้ใดปฏิเสธว่าเคยได้ยินคำว่ายุ่งน้อยอยู่แทบทุกวัน บางที
 เราไม่ว่าใครยุ่งแต่เราว่าตัวเราเองยุ่ง เพราะเราเองก็ทำยุ่ง
 ด้วยเหมือนกัน ทั้ง ๆ ที่เราไม่ชอบยุ่ง เพราะความยุ่งนั้นเป็น
 ต้นเหตุแห่งความเดือดร้อนรำคาญ

ความยุ่ง

อันความยุ่งที่เรา ๆ กันอยู่เวลานี้ ก็คือความลำบาก
 อดหิวอดนอน เช่นพอถึงเวลารับประทานอาหาร ต้องวิ่งไปเอา
 จานในหิ้งน้ำ ไปเอาช้อนช้อนในโรงรถ ไปเอาผ้าเช็ดมือ
 กับแกวหน้าในห้องนอน จึงเป็นเหตุให้เกิดความยุ่งเหยิงจน
 หิวพอถึงเวลายานอน ไม่มีผ้าห่มนอนอยู่บนเตียง เมื่อเที่ยว
 ค้นหาไปพบตากอยู่ทราว หรือพอถึงเวลาหุงข้าวทำครัว แม่
 ครัวไปเดินไฟยังไม่กลับ หรือบ้านช่องรกรุงรังไม่มีคนกวาด
 เช็ดถู หรือต้นหมากรากไม้ดินแห้งเกราะไม่มีใครสนใจจะรด
 น้ำเป็นต้น เหล่านี้เป็นเพียงความยุ่งภายในครอบครัว อันนับ

คนอนรุจกเพียงในฐานะน้องสาวไม่ยกใช้แม่บ้าน หรือพ่อ
 บ้านชอบมิดเม้นใช้จ่ายเงินทองโดยไม่ให้แม่บ้านทราบ หรือ
 ผู้ทรมบุตรปด้อยบุตรให้เที่ยววิ่งเล่นตามถนน ปด้อยบุตรให้
 คบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูงโดยพ่อแม่ไม่ติดตามความเป็นอยู่ของ
 บุตร ไม่คิดปลูกฝังให้บุตรตั้งเนื้อตั้งตัวเป็นฝั่งเป็นฝา ในที่สุด
 เขาบุตรไปขายเอาเงินมาเลี้ยงชีวิตตนเอง ล้วนลูกจะเป็น
 อย่างไรไม่คำนึงถึง ยังมีตัวอย่างในเรื่องความยุ่งประเภท
 ออกมากมายนัก และความยุ่งประเภทจะถือว่าเป็นเรื่อง
 ชรรมาไม่ได้อันหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องที่ตนเองควรจะทำ
 ทำแต่ไม่กระทำ หรือเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำแต่กลับไปกระทำ
 เขา จึงเกิดยุ่งขึ้น

ยังมีความยุ่งที่ยิ่งกว่าที่กล่าวมาแฉะอก ขาพเจ้า
 อยากจะเรียกว่าเป็นเรื่องบรมยุ่ง เช่นคอยดูว่าพ่อบ้านบ้าน
 นั้นไปกินอาหารกลางวันหรือไปดูภาพยนตร์กับหญิงคนใดบ้าง
 แฉะนามาบอกกับภรรยาของพ่อบ้านผู้นั้น หรือคอยดูว่าแม่
 บ้านบ้านนั้นไปพบปะกับชายคนใดบ้าง แฉะนามาบอกกับสามี

ของแม่บ้านผู้นั้น หรือบางคนชอบยกบุคคลคนใดคนหนึ่งขึ้น
 แฉวพาทษวิจารณ์บุคคลผู้นั้นในแง่ต่าง ๆ เมื่อที่สุดแห่งการ
 วิจารณ์นั้นแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่าผู้พาทษวิจารณ์นั้น
 ได้รับผลดีอย่างไร บางคนยังกว่านั้น ถ้ามารถจะพาทษ
 วิจารณ์ถึงการปฏิบัติในอาชีพต่าง ๆ ในการกระทำต่าง ๆ
 ในแง่คิดต่าง ๆ ของบุคคลชั้นต่าง ๆ ได้ เช่นกล่าวว่าถ้า
 ข้าพเจ้าเป็นคนหนึ่ง ข้าพเจ้าจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ จงจะคิด
 จงจะเจริญก้าวหน้า เพราะที่เบนอนุญทกวนนั้นยังไม่ถูกต้อง
 ด้วยเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นคน แต่กิจการของผู้พูดเองนั้น ผู้พูด
 ไม่พูดเลยว่าดีได้อย่างไร ที่ทำไปแล้วนั้นได้ผลไม่ได้ผล
 อย่างไร ซึ่งการพูดอย่างนี้ตรงกับคำพังเพยที่ว่า “ขี้เกียจ
 ข้างรี ขี้ดีไม่รู้จักทำ” ข้าพเจ้าจึงเรียกวิธีการล่อแต่อย่างนั้น
 ว่าเป็นเรื่องบรมยุ้ง เพราะไม่ใช่เรื่องของตนเอง

เท่าที่ยกตัวอย่างความยุ่งมาทั้งหมดนี้ ท่านทั้งหลายก็คง
 จะเห็นได้ด้วยใจเป็นธรรมแต่ละคงไม่ชอบความยุ่งเหยิง
 ข้าพเจ้า เพราะ —

อันความยุ่งเหยิงนั้นดังว่า
 ยุ่งเพราะมีความโลภละโมภหมาย
 ยุ่งเพราะจิตริษยานั่นตาลาย
 ยุ่งเพราะส่ายหาดีไม่มีธรรม
 ยุ่งเพราะเห็นแก่ตัวมัวพะวง
 ยุ่งเพราะหลงไม่ละอายเป็นฝ่ายต่ำ
 ยุ่งเพราะไม่รอบคอบประกอบกรรม
 จงเลิกทำความยุ่งเหยิงเฮย.

ความยุ่งที่ไม่ยุ่ง

ความยุ่งที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแฉะนั้นเป็นความยุ่งที่ทำให้
 เกิดการสับสนอดหม่าน ซึ่งทำความไม่พอใจให้แก่ผู้ประสบ
 โดยทั่ว ๆ ไป แต่อย่างไรก็ตามเราทั้งหลายจะหนีความยุ่งให้
 พ้นไปไม่ได้โดยมีตอင့်สงสัย เพราะฉะนั้นเราจึงพากันมา
 ตอด้กับความยุ่งที่ไม่ยุ่งเกิด จะได้ไม่ยุ่งยากกับการสับสน
 อดหม่านอีกต่อไป อันความยุ่งที่ไม่ยุ่งนั้น คือความยุ่งที่ม
 ระเบียบ เมอมระเบียบแต่ยแฉะกยอมไม่ยุ่ง แฉะกยอมมบุญหา

ว่าทำไมจึงยังเรียกว่าความยุ่งอยู่เดา ทยังเรียกว่าความยุ่งก็
 เพราะเป็นเรื่องทศของคอดส์ผาพน การคอดส์ผาพนคือความยุ่ง
 แต่เราจะคอดส์ผาพน โดยมระเบียบ ซึ่งหมายความว่า
 เราจะหาหนาทพดใดกทต ซึ่งคงจะคยงกวาพดเมองค

วิธีแก้ความยุ่ง

เมื่อได้อธิบายถึงความยุ่งนานาประการมาแล้ว ก็จะต้อง
 พูดถึงความระเบียบไปพร้อมกันด้วย จึงจะทำให้เข้าใจถึง
 ความยุ่งได้ชัดเจน อันความระเบียบนั้น คือการประพฤติ
 และปฏิบัติให้ต้องตามความนิยมของสังคมนั้นประการหนึ่ง
 ให้ต้องตามวัฒนธรรมนั้นประการหนึ่ง และให้ต้องตาม
 ศีลธรรมนอกประการหนึ่ง เทาที่ชาวเขาได้ผ่านเห็นมาใน
 นานาประเทศ ทั้งยุโรป อเมริกา และญูปูน รุดกว่าทุกสิ่ง
 ทุกแห่งและทุกคน เป็นไปด้วยความระเบียบทั้งสิ้น แม้แต่
 การภายในบ้าน เช่นการกิน การนอน การแต่งกาย การ
 คอทรบแซก ครนออกมานอกบ้าน กมการเดินถนน การเดิน

บนทางเท้า การเช่าคัมภีร์พ การขนรถดงรถ การขบรถ
 การเข้าไปยังสถานที่ต่าง ๆ เบนคน ถอนระเบียบบทน
 และทุกคนทำตามระเบียบ ไม่มียาใดละเมิดระเบียบ ถ้า
 ไม่ระเบียบ เจ้าของระเบียบจะบอกแนะนำให้ด้วยดีโดย
 ไม่ทำให้ผู้ไม่เกรงหรืออับอาย เมื่อใดทราบระเบียบแล้ว
 ก็เต็มใจปฏิบัติโดยไม่ผวนหรือคัดค้านชดชน เมื่อเช่นนั้นแล้ว
 ความยุ่งจะเกิดมชนอย่างไรได้ เมื่อก้าวโดยรูปแล้วกค
 ทุกคนทำงานตามหน้าที่ของตน ไม่ละเว้น ไม่เพิกเฉย ไม่
 ตูตาย ไม่ก้าวก่างงานการของกันและกัน แต่กลับช่วยเหลื
 กัน ไม่ให้งานการนั้นเสียหาย ภายนอกงานทเกยวแก
 ตำราธณะด้วยแล้ว เขาช่วยกันเต็มที่ เพราะฉะนั้นยอม
 เห็นได้แล้วว่าอนความยุ่งนั้นยอมชจได้โดยระเบียบวินย
 คนทระเบียบวินยนั้น คอ คนททำงานตรงตามหน้าที่ตนเอง
 ขาพเจ้าเคยผ่านประเทศต่าง ๆ มาแล้ว ๕ ประเทศ ขาพเจ้า
 ไม่เคยยุ่งเคย และก็ไม่เคยได้รับความยุ่งเคย เพราะทงเขา
 และเราต่างทาหน้าที่ของตนด้วยดี โดยยึดถือระเบียบเป็น
 ปทัสถาน

ความยุ่งมีหลายอย่าง

ความยุ่งเป็นนามธรรม เห็นไม่ได้ด้วยตาว่ายุ่งอย่างไร
จะแสดงให้เห็นได้บ้างทางลัดหน้า ซึ่งคนยุ่ง ๆ มักจะมึนงง
บอกบุญไม่รับ จึงน่าจะศึกษาชนิดของความยุ่งไว้บ้าง จะได้
เป็นการวางท่าจะหาหนทางหลีกเลี่ยงให้พ้นความยุ่งเหี่ยวนั้นเสีย
ซึ่งความยุ่งนเรวามักจะได้ยินคนพูดกันเป็นหลายนัย เช่น

ยุ่งเหยิง หมายถึงเรื่องราวหรือกิจการมากมายหลาย
อย่างประเดประดังซับซ้อนกันเข้ามา จนจะดำดပ်ไม่ถูก หรือ
จนไม่รู้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง หรือจนไม่รู้ว่าควรแก้
ปมไหนเงื่อนไหนก่อน ยุ่งอย่างนั้นไม่สู้กระไร รอเมื่ออารมณ์
เย็น ๆ ดับาย ๆ ค่อยคิดค่อยค้นค่อยหา ก็คงจะคลี่คลายให้เบา
บางลงไปได้ อย่าทำโดยหักโหม อาจไม่สำเร็จหรือถึงกับ
เสียหายก็ได้ เพราะการทำโดยหักโหมมักจะขาดความ
รอบคอบ และอาจทำให้ถึงกับเจ็บป่วยล้มหมอนนอนเสื่อได้

ยุ่งยาก ดูเหมือนจะหนักยิ่งกว่ายุ่งเหยิง ต้องมีทบทวน
หรือต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ หรือจากผู้หลักผู้ใหญ่

หรือผู้มีอำนาจ ถ้าไม่เช่นนั้น ผลแห่งความยุ่งยากนั้นย่อมเกิด
ความเสียหายแก่ตนเป็นแน่ ต้องระมัดระวัง

ยิ่งใจ ความยุ่งชนิดนี้ขออย่าให้มันแก่ท่านผู้ใดเลย เพราะ
ถ้าเกิดมชนแล้ว ถ้าแก่ไม่ตก มักจะต้องออกจากงานการ
หรือมักจะต้องโทษ หรือมักจะทำผิดวินัยบาปกรรม
ต้องระวังให้จงหนัก

เท่าที่ข้าพเจ้าเล่าเรื่องความยุ่งมาพูดให้ท่านฟังเป็นนา
ทวมทั้ง แคมฝึกบ่งโหรเกรงเต็มทนน ต้องขออภัยด้วย
เพราะมจุมุ่งเพียงจะชี้ให้เห็นว่าผู้ไม่กระทำงานตามหน้าที่นั้น
ย่อมประสพความยุ่ง และทำให้ผิดติดต่อยุ่งตามไปด้วย
และถ้าพากันทำยุ่งๆ เช่นนทวบานทวเมืองแล้ว บานเมืองจะ
เจริญได้อย่างไร ข้าพเจ้าได้ไปเห็นบ้านเมืองที่เขาเจริญแล้ว
ล้วนแต่เขามีระเบียบบด ทุกคนทุกตำแหน่งงาน ไม่ว่างงาน
ล้วนดี ล้วนรวม หรืองานราชการ ล้วนเขาทำงานกันตาม
หน้าที่ทงนน แมตผู้คนชนบรตเทศ ตำรวจจรรจก
ไม่เคยว่าอะไรเขา เพราะเขาปฏิบัติตามหน้าที่โดยเรียบร้อย
เมื่อข้าพเจ้าได้เห็นมาอย่างนี้ จงนำมาเล่าสู่กันฟัง เพื่อทุกคน

จะได้เคร่งครัดต่อหน้าตาของตน ซึ่งจะยังผลให้บ้านเมืองของ
เราเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป ความจริงก็ไม่เป็นของยากเย็น
อะไร แต่เรามองกันไม่ค่อยเห็น เหมือนดั่งเส้นผมบังภูเข

๓. คนอื่นมีความสำคัญไม่น้อยกว่าตน

ทุกคนปรารถนาความยิ่งใหญ่

มนุษย์ที่เกิดขึ้นมาในโลกนี้แต่ละคนย่อมมีชีวิตอยู่ ไม่ว่าชาติ ศาสนา
ใด ย่อมมีความปรารถนาเหมือนกันอยู่ ๔ ประการ คือ :—

ประการที่ ๑ อยากเป็นคนมี คือไม่อยากเป็นคนจน ถึง
ไม่มั่งมีเป็นมหาเศรษฐี ก็อยากเป็นคนรวย ถ้าไม่ได้ถึงขนาด
รวย เพียงพอมีอนจะกินก็ขยาด ถ้าไม่ได้ขนาดนั้น เพียงพอกิน
พอใช้ก็เอา ถ้าถึงกับขอเขากิน หรือต้องกินหยมด้นเขากิน
เป็นไม่ปรารถนาด้วยกนทน

ประการที่ ๒ อยากเป็นคนมีหน้ามีตา มียศฐาบรรดาศักดิ์
มีตำแหน่งแห่งที่ ซึ่งเรียกกันว่าเกียรติยศ แม้จะเป็นกรรมกร
ก็อยากเป็นหัวหน้ากรรมกร ค้าขายก็อยากเป็นนายห้าง

ท้าวราชการก้อยากเป็นหัวหน้ากองหรือออบต เป็นพระดั่งฆ
ก้อยากเป็นอุปชฌายเจ้าอาวาส

ประการที่ ๓ ยากให้ใคร ๆ เขาด้รเร่ริญชมเชย บาง
คนถาถขนาดยอกยงชอบ ถ้าใครมาตฉินนทากไม่ชอบ
บางคนถเขาจะตถูกกยงไม่ชอบอยุนนเอง

ประการที่ ๔ ยากมีความด้ช เช่นอยากแต่งตวดวยด้ช
ผาด ๆ ด้ช ๆ ยากได้กินอาหารทรด้ชราคาแพง ๆ ยากอย
บ้านที่ใหญ่โตโอโถง ยากมีบริวารตคหน้าตามหด้ช และ
ความด้ชอื่น ๆ อกรอยแปด

อันความปรารถนาทั้ง ๔ ประการนี้ ไม่มีใครตำหนิ นับว่า
เป็นธรรมดาของโถก ซึ่งท่านเรียกว่าโถกธรรม และความ
ปรารถนาเหตานั้นเป็นอุปกรณอันสำคัญทกระตุ้นให้คนมี
ความขยन्हมเพียรทำกรงาน ให้คนด้ร่างด้มความดแะดะ
ความชวทงทางกายวาจาใจ เพราะคนเกยจกรานนจะเบคน
มเงนหมทอกกับเขายอมไม่ได้ จะเป็นคนมตาแห่งแห่งทกบ
เขาก็ไม่ได้ หรือคนทไม่ด้ร่างด้มความดมจตใจตำทราม จะ

ให้คนอื่นเขาสรรเสริญตนอย่างไรได้ ในที่สุดก็หาความสุข
ไม่ได้

คนที่มีความปรารถนาดังกล่าวแล้ว และพยายามบำเพ็ญ
ความดีจนได้สมปรารถนาทั้ง ๔ ประการ คนผู้นั้นแหละคือ
คนสำคัญ เขาจะครองความยิ่งใหญ่ไว้ในกำมือเขา ถ้าเขา
ใช้ความยิ่งใหญ่หรือความสำคัญในตัวเขาไปในทางที่ถูกต้อง
และความยิ่งใหญ่นั้นจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเขาและแก่ผู้อื่น
เป็นอนันต์

การใช้ความยิ่งใหญ่ที่ผิดทาง

แต่คนเราหาเป็นไปดังนี้ทุกคนไม่ คือไม่เดินตามแบบ
โดยคิดว่าเป็นทางเดินที่หอมค่อม ถึงยาก ผู้เดินทางผิดไม่ได้
ถึงเร็ว เช่นจะคิดอ่านทำมาหากินโดยสะสมทุนรอนไว้ แล้ว
จึงลงทุนทำกิน ก็จะช้ามาก กว่าจจะร่ำรวย ผู้ที่หลงทาง
ชดช้อยเหตุ หรือคิดอ่านทำนาบนหลังคนไม่ได้ รวยเร็วกว่า
และรวยมาก ๆ เสียด้วย ครั้นร่ำรวยแล้วก็ใช้ความร่ำรวยนั้น

กตขมเหงเบียดเบียนคนจนกว่าต่อไป หรืออยากเป็นคน
 หนามตามเกยรตยัค โดยจะทำงานตั้งแต่เด็มนกว่าจะเป็น
 นายห้างหรือกว่าจะเป็นหัวหน้ากอง ดูจะยากลำบากนัก ก่ออก
 ความคิดได้ร้ายป้ายเหม็นใหญ่ถมตาแห่งสูงกว่ากระเด็นไป
 แฉกเคนเห็นตดสันบาทคาคัดสันบนประจบสอพลอเข้าไป จน
 ได้เป็นใหญ่เป็นโต แม้ไม่โตมาก ก็ยังเป็นโอกาสให้ได้มชอ
 ว่าเป็นเจ้าคนนายคน แฉกใช้ความใหญ่โตบบบงคบผูกตา
 ต้อยกว่าตน ให้จ่ายอมด้วยประการต่าง ๆ หรืออยากให้เขา
 ด้รเร่รอน แต่ไม่กระทำความดี ถ้าผู้ใดตำหนิตเตือนก็ใช้
 อำนาจมืดปราบปรามผู้นั้นเสีย หรืออยากมีความสุข อยาก
 กินดีอยู่ดี แต่ไม่พยายามหาของตนเอง ใช้อำนาจให้ผู้อื่นหา
 มาให้ เหลืองเป็นตน ย่อมเป็นการกระทำที่ผิดทางทั้งสัน
 บรรดาตฤณศร์รเร่รอนสุขโตมาด้วยวิธี จะยังย่นไปได้
 ไม่นานนัก แฉกจะต้องอันตรายไป เพราะความอาฆาต
 เกิดยดชงทผู้อื่นได้รับจากตนจนทนไม่ไหว เพราะฉะนั้นทุก
 คนจึงควรถือคติว่า:—

แม้นคนใหญ่คนเล็กเด็กหรือเฒ่า
 ก็คนเรานี้แหละหนาอย่าสงสัย
 จงอำนวยการมิตรจิตเพื่อมิตรใจ
 โลกจะได้สันติสุขไปทุกกาล
 ผู้น้อยฟังผู้ใหญ่ใหญ่ฟังน้อย
 ต่างก็ถ้อยที่อาศัยใช้วิถถาร
 จงตั้งใจให้เป็นมิตรจิตอย่าพาล
 พรหมวิหารถือให้มั่นทุกท่านเอ๋ย.

คนสำคัญที่ไม่ยิ่งใหญ่ คนยิ่งใหญ่ที่ไม่สำคัญ

ในคราวที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปต่างประเทศรวม ๓ ทวีป
 ได้มีโอกาสพบปะวิสาสะทั้งกับคนสำคัญและคนยิ่งใหญ่ คน
 สำคัญที่ข้าพเจ้าพบนั้น เขาไม่ใช่คนยิ่งใหญ่อะไรเลย แต่เขา
 เป็นคนสำคัญ และคนยิ่งใหญ่ที่ข้าพเจ้าพบนั้นเถา เขาก็มิได้
 แสดงว่าเขาเป็นคนยิ่งใหญ่อะไรเลย แต่ความจริงเขาเป็นคน
 สำคัญโตมิใช่น้อย ข้าพเจ้าจะอธิบายให้ท่านสดับดังต่อไปนี้
 การไปพักอยู่ในต่างประเทศโดยมากก็ต้องพัก โรงแรม
 น้อยครั้งและน้อยโอกาสที่จะได้พักกับครอบครัวในบ้านเขา

สาขาหอสมุดแห่งชาติ

๒๗

ห้องพักในโรงแรมนั้น เขาชนจะมีคนมาทำความสะอาดโดย
มากเป็นผู้หญิง และเขาจะมาทำเมื่อเราออกจากห้องไปกิจ
ธุระของเรา ทุกอย่างเราจะต้องปล่อยทิ้งไว้เช่นนั้น เพราะ
เราไม่มีเวลาจะทำ ตลอดจนข้าวของทองเงิน ครนคอนเยน
เรากลับมาเข้าไปในห้อง ทุกอย่างจะเรียบร้อยสะอาดหมดจด
เสื้อผ้าชาวของที่เราทิ้งไว้กระจุยกระจาย จะถูกเก็บงำให้อยู่
ตามทงหมด ตลอดจนเงินทองจะเป็นกรอยปอนด์หรือกพน
ดอลลาร์ ก็จะไม่ตกหล่นสูญหายเลยแม้แต่ชิ้นเดียว และ
สิ่งที่เราสั่งเสียเขาไว้ เขาก็จะทำให้ตามต้องการทุกอย่างไม่
บกพร่อง นางรับใช้อย่างหน้าพเจ้าถือว่าแก่เป็นคนสำคัญ
เพราะถ้าแก่ไม่ชอบ เม้มเอาปอนด์หรือดอลลาร์ของเราไปเสีย
เราจะเดือดร้อนสักเพียงใด จะไปขอหยิบขอยืมใครที่ไหน
ที่แก่เป็นคนสำคัญได้ก็เพราะแก่ทำงานตามหน้าที่โดยสุจริต
แก่ไม่ใช่คนยิ่งใหญ่อะไรเลย แต่เราก็ตองนับถือว่าแก่เป็น
คนสำคัญ

เวลาเราชนรถแท็กซี่ คนขับรถแท็กซี่จะพาเราไปตาม
ที่ที่เราประสงค์ โดยไม่ต้องวิตกว่าจะพาเราเถลไถลไปไหน
แถวๆเอาทรพยของเราเสีย ถ้าเราพูดเขาไม่เข้าใจ เขาจะดู

เดี๋ยวเวลาให้เราเขียนตำบลหรือเขียนแผนที่ให้เขา นอกจาก
 เขาไม่รู้จริง ๆ เขาจึงจะปฏิเสธ และเมื่อตกลงไปแล้ว ราคา
 ไม่ต้องพูดกัน เพราะเขามีป้ายบอกราคาไว้แล้ว และมีเครื่อง
 บอกระยะทางที่ไปด้วย เราไว้วางใจเขาได้เช่นนั้น ข้าพเจ้า
 ถือว่าเขาเป็นคนสำคัญที่เราน่าจะนับถือ แต่เขาไม่ใช่คน
 ยิ่งใหญ่อะไรเลย

ข้างตดผมออกจากพวกหนึ่ง ก็น่าจะนับว่าเป็นคนสำคัญ
 เหมือนกัน เพราะเราไม่ใช่ข้าประจำของเขา เราเป็นคนจร
 แต่เขาก็เอาใจได้เราไม่น้อย เขาถามความประสงค์ของเรา
 อย่างแจ่มแจ้ง เพื่อกันจะตดผมให้ถูกความประสงค์ของเรา
 จนรู้ดีกว่าเราอาจจะจุจเขาเกินไปสักหน่อย แต่เขาก็ไม่
 รังเกียจ ถ้าเขาทำผิดความประสงค์ของเราไป แทนที่เขาจะ
 ชิงหน้าหน้าเรา เขากลับขอโทษโดยอาการยิ้มแย้ม แล้วทำ
 ให้เราใหม่ตามที่เราคงต้องการ

อีกพวกหนึ่งก็พวกเดินอาหาร เขาจะเดินไปมาชักชักไขว่
 ไม่หยุดม่อหยุดเท่า เพื่อดูความต้องการของผู้บริโภค
 โดยไม่เหน็ดเหนื่อยและอดทนหิวระอาใจ

ท่านคงจะเห็นว่า แม้นางรับใช้ คนชบรตแทกซ์ ช่าง
ตัดผม และคนเดินอาหาร ขาพเจ้ากยงวาเขาเป็นคนสำคัญ
คนทมิษฐะกิจการงานสูงกวานกยอมเป็นคนสำคัญด้วยอย่าง
ไม่ต้องสงสัย

อีกจำพวกหนึ่ง เช่นผู้จัดการธนาคาร ผู้จัดการบริษัท
การบิน ผู้จัดการหนังสือพิมพ์ไทมส์ ซึ่งออกจำหน่ายวันละ
สามแสนฉบับ ผู้อำนวยกรหรือหัวหน้าหน่วยราชการต่างๆ
เหตานั้นว่าเป็นคนใหญ่คนโตทงหน จดว่าเป็นผู้ยิ่งใหญ่ใน
วงงาน นับว่าเป็นคนสำคัญยิ่งกว่าพวกทชอาพเจายกมาเป็น
ด้วย เขามิได้แสดงว่าเขาเป็นคนสำคัญหรือยิ่งใหญ่อะไรเลย
เขาคงทาทนาทของเขาเป็นอย่างดีดุด และแทบทุกแห่ง เรา
รู้สึกว่าเขาทาทเกนหนาทของเขาไปเสียด้วยซ้ำ เป็นทชนชม
แก่พวกเราจริง ๆ เช่นพวกอังกฤษและอเมริกัน ซึ่งเขาเป็น
ประเทศที่ใหญ่โตและดีกว่าเราทุกประการ แต่เขามิได้แสดง
อะไรให้เราเห็นว่าเขารุ่งเกยจริงงอนอะไรเราเลย

คนทุกคนเป็นคนสำคัญทั้งนั้น

ทั้งนี้เพราะเขาถือว่าคนทุกคนมีความสำคัญด้วยกันทั้งนั้น
 หรือจะพูดให้ชัดลงไปว่า เขาเห็นว่าคนอันมีความสำคัญไม่
 น้อยกว่าตัวเขา มิใช่ตัวเขาสำคัญกว่าคนอื่น เช่นข้าพเจ้า
 เป็นอธิบดี ข้าพเจ้าจะทำงานคนเดียวให้สำเร็จไม่ได้เป็น
 อนาคต จำต้องอาศัยผู้ใดบังคับบัญชาทุกขั้นตอนจนภารโรง
 รวมมือช่วยเหลือนั่น งานการจึงจะสำเร็จเรียบร้อยได้ สมมติ
 ว่าภารโรงสระเพร่าบัตประศกหน้าตางไม่เรียบร้อย ดงกตอน
 ไม่สนิท ฝูรายเขามาตกพดลหรือเครื่องพิมพ์ดีดไปได้ อธิบดี
 ก็ต้องพลอยเดือดร้อนไปด้วย เช่นนี้เราก็คงเห็นได้ว่า แม้
 ภารโรงซึ่งไม่ใช่คนยิ่งใหญ่อะไรเลย แต่ก็เป็นคนสำคัญ
 เหมือนกัน

การไม่ดุดกดห่มนเหยียดหยามกัน การไม่แบ่งเข่าหากัน
 นี้นั้นแหละเป็นทางทำให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง ข้าพเจ้าขอ
 ดักรูปอกครงหนึ่งว่า ที่ข้าพเจ้าไปเห็นบ้านเมืองที่เขาเจริญนั้น
 เพราะบ้านเมืองเขาสระอาด คนของเขาทุกคนต่างถนอมรักษา
 สำคัญกว่าสิ่งอื่น และเขาถือว่าคนทุกคนต่างเป็นคนสำคัญ

ด้วยกนทงนห จ้งไม่มดถูกดหม่นเหยยดหยามกน หรือเบ่ง
 เข้าหากน ถ้าหากว่าเราชาวไทยพร้อมใจกันรักษาความ
 สะอาด พร้อมใจกันทำงานตามหน้าที่ไม่ก้าวก่างานกัน และ
 ต่างมีความเคารพในกันและกันแล้วไซ้ บ้านเมืองเรากคง
 จะเจริญเหมือนเขาเปนแน่ ขอความปรารภนานจงสัมฤทธิ์
 แต่ทุก ๆ ท่านด้วยเทอญ.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์ ทำพระจันทร์ วรรณดา
นายสนั่น บุญยศิริพันธุ์ เก็บจาก ผู้พิมพ์
ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๔๘๓
